

Original article

Sınıf Öğretmeni Adaylarının İlköğretim Müzik Derslerini Yürütebilmelerine Yönelik İhtiyaçlarının Yapılmış Makaleler Üzerinden İncelenmesi

Examining the Needs of Primary Teacher Candidates to Conduct Primary School Music Lessons through Articles

İmren Öz Keser ^{a,*} & Emel Funda Türkmen ^b

^a Department of Music, Graduate Education Institute, Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale, Türkiye

^b Department of Instrument, State Conservatory, Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale, Türkiye

Özet

Müzik eğitimi; bir toplumun kültürlenmesinde, bireylerin çevresi ile iyi ilişkiler kurmasında, sosyal, kültürel ve eğitimsel açıdan gelişmesinde oldukça büyük bir öneme sahiptir. Bu açıdan öğretmenler bir kültür aktarıcısıdır ve özellikle ilkokulun 1, 2, 3, 4. Sınıfları sınıf öğretmenlerinin kontrolündeki kritik bir evredir. Bu nedenle ilk eğitimin ve öğretimin başladığı okullara; özgüven sahibi, ifade gücü yüksek, farkındalıklı bireylerin yetiştirilmesi için hem bilimsel hem sanatsal anlamda donanımlı öğretmenlerin görev yapması büyük önem taşımaktadır. Ülkemizdeki ilköğretim kurumlarında yürütülen müzik dersleri sınıf öğretmenleri tarafından yürütülmektedir ve bu yüzden sınıf öğretmeni adaylarının müzik eğitimi açısından iyi yetiştirilmeleri de bu evrenin kritik olmasına dayalı olarak önemlidir.

İlkokul öğrencilerinin derslerine giren sınıf öğretmenlerinin özellikle yetişme sürecinde almış oldukları müzik derslerinin niteliği ile lisans döneminde yapılan müzik ile ilgili uygulamalar sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenliğe adım attıktan sonraki müzik dersine yönelik davranışlarını şekillendirmektedir ve müzik dersine yönelik ihtiyaçlarının neler olduğunun anlaşılması meslek yaşamlarına yön verebilir bir husustur.

Bu çalışma, sınıf öğretmeni adaylarının mesleklerini yürütecekleri ileriki yıllarda müzik derslerine ilişkin ne tür ihtiyaçları olduğunu tespit etmek üzere yapılmış makale çalışmalarından elde edilen bulguları incelemek amacıyla yapılmıştır. Nitel araştırma yöntemlerine dayalı olarak doküman analizi ve içerik analizi yoluyla, sınıf öğretmenlerinin müzik derslerine yönelik ihtiyaçları, incelenen çeşitli tez ve makaleler taranarak tespit edilmeye, daha önce yapılmış araştırmalarda ortaya çıkarılan sorunların neler olduğu anlaşılmasına ve müzik dersine yönelik çeşitli durumlar belirlenmeye çalışılmıştır. Bu alana yönelik çalışmalarda ortak hususların ortaya konulması açısından çalışmanın yararlı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Müzik Eğitimi, Müzik Öğretimi, Sınıf Eğitimi, Temel Eğitim, Sınıf Öğretmeni.

* Corresponding author:

İmren Öz Keser, Department of Music, Graduate Education Institute, Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale, Türkiye.
Email: iozkeser@hotmail.com

Abstract

Music education holds significant importance in the cultural development of a society, the establishment of positive relationships between individuals and their surroundings, and the overall social, cultural, and educational progress of individuals. In this regard, teachers serve as cultural transmitters, and the initial stages of education in primary school, particularly grades 1 to 4, are a critical phase under the guidance of class teachers. Therefore, it is crucial for well-equipped teachers, both scientifically and artistically, to be present in schools where the first education and instruction take place, aiming to cultivate individuals who are confident, expressive, and aware.

In primary education institutions in our country, music lessons are conducted by primary teachers. Hence, the effective training of prospective primary teachers in terms of music education is crucial due to the critical nature of this phase. The quality of music education that primary school teachers receive during their formative years, especially in their undergraduate studies, and the practical applications of music during their training period influence the behaviors of prospective primary teachers when they start teaching music.

This study was conducted to examine the findings obtained from the article studies conducted to determine what kind of needs of primary teacher candidates regarding music lessons in the future years of their profession. Through document analysis and content analysis based on qualitative research methods, the needs of primary teachers for music lessons were tried to be determined by scanning various theses and articles, to understand the problems revealed in previous research and to determine various situations regarding music lessons. It is thought that the study will be useful in terms of revealing the common issues in studies in this field.

Keywords: Music Education, Music Training, Classroom Instruction, Primary Education, Primary Teacher.

Received: 09 December 2023 * **Accepted:** 29 December 2023 * **DOI:** <https://doi.org/10.29329/jpee.2023.645.1>

GİRİŞ

Müzik eğitimi çok küçük yaşlardan itibaren hem bir eğitim alanı hem de bir eğitim aracı olarak önemli işlevlere sahiptir. Uçan'a göre müzik eğitimi; en başta temel olarak bir müziksel davranış kazandırmak amacıyla, bireylerde müziksel davranış değiştirme ya da var olan müziksel davranışlara değişiklik katma ve böylece yeni bir müziksel davranış oluşturma sürecidir dolayısıyla bu süreçte müziksel davranışların dönüştürülmesi, geliştirilmesi ve yetkinleştirilmesinin sağlanmaya çalışılması müzik eğitiminin ne anlama geldiğini ifade etmektedir (Uçan, 2018).

Uçan'ın ifadelerine bakıldığında müzik eğitiminin işlevleri, kişilere sağladığı kazanımlar ve katkılar, iyi olma, etkili olma, faydalı olma konularına değinmesi bir sınıf öğretmenin vereceği diğer eğitimler dışında müzik eğitimine biraz daha özenli yaklaşmasının gerekliliğini ortaya koyar çünkü insan çevresi ile iyi, etkili, verimli, düzenli, sağlıklı iletişim içinde olmayı öğrenebilirse diğer disiplinlerde de başarılı olması oldukça kolaylaşır.

Kodaly yaklaşımında müzik, çocukların öğrenmede kullandıkları doğal bir yol olarak görülmektedir. Şarkı söylemek, müziği yaşamın bir parçası olarak kullanmak ve müzik çalışmaları

içerisinde çocukların eğitim almaları; konsantrasyon, hafıza, farkındalık ve dinleme becerilerinin gelişmesine katkıda bulunmaktadır. Ayrıca Kodaly felsefesi, bir dili okuyup yazan ve anlayan her insanın müziğin dilini de aynı oranda anlayabileceği görüşünü ortaya koymakta, farkı yaratanın öğretmen olduğuna da vurgu yapmaktadır (Türkmen, 2019).

Sazak ve arkadaşlarına (2014) göre; 1936 Öğretim Programında Kodaly felsefesi içerisinde yer edinmiş bir öğretim yöntemi olan fonomimi yönteminin kulaktan ve nota ile öğretimin öğretmen tarafından nasıl uygulanacağını açıkladığını belirtmiştir. Sınıf öğretmenleri tarafından bu tür yöntemlerin bilinmesi ve uygulanması temel müzik eğitiminin çocuklara somutlaştırarak, görsel ve işitsel öğeleri birleştirerek kazandırılmasının mümkün olduğunu düşündürür ve sınıf öğretmeni adaylarının bu gibi var olan yöntemleri bilmelerinin sağlanması, bunları derslerde uygulayabilecek yeterliliğe ulaşmalarının gerekliliği burada göze çarpan bir durumdur.

Buradan müziğin çocuklar üzerindeki etkilerinin öğretmenlerin etkili olmalarına bağlı olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan müzik duygu eğitiminin verildiği bir alandır. Akbulut'a (2017) göre; şarkı söyleme ve enstrüman çalma büyük bir konsantrasyon gerektiren, büyük ve küçük kaslarını kullanmayı, bunların yanında disiplin olgusunu geliştirmeyi sağlayan bir alandır. İlkokulun birinci evresi olan ilk dört yıl oldukça kritik bir evredir ve bütüncül bir yaklaşımla ele alınması gereken, bütün diğer alanlarda olduğu gibi müzik eğitimi açısından da kritik davranış ve becerilerin kazandırılması beklenen önemli bir evredir. Bu evre ülkemizde sınıf öğretmenlerinin verdiği eğitimle yürütülmektedir. 2012-2013 öğretim yılında uygulamaya geçirilen 4+4+4 düzenlemesiyle zorunlu eğitime başlama yaşı düşürülmüştür (Dağlı, 2022). Sınıf öğretmenlerinin eğitim verdikleri yaş grubunun özellikleri de değişmiş ve daha küçük yaş grubu ile eğitim öğretim hizmeti vermeye başlamışlardır. Bu durum müzik dersleri açısından öğrencilerin kritik evrenin tam anlamıyla sınıf öğretmenlerinin kontrolünde oldukları bir döneme denk geldiğini ortaya koymaktadır.

Modiri'ye (2012) göre; çocukların küçük yaşlardan itibaren iyi müziklerle beslenmeleri onlara müzik konusunda büyük katkılar sağlayacaktır. Bu çocuklar büyüdüklerinde müzisyen olmasalar bile, hayatlarında müziğe dair fikir sahibi olan bireyler olmalarının yanında, iyi müziği seven, iyi müziği seçen ve bu müziklerden faydalanmasını bilen yetişkinler olacakları görüşünü dile getirir. Buna dayalı olarak; temel eğitim sürecinde alacakları iyi ve nitelikli müzik eğitiminin önemini ve çocuklara olan katkılarını vurgulamak istediği söylenebilir.

Sınıf öğretmenleri, temel eğitimin ilk sınıfı olan 1. sınıftan başlayarak 4. sınıfın sonuna kadar bir sınıfı okutmakla görevli olan, disiplinler arası bağlantı kurmayı iyi bilen, öğrencilere eğitimsel, bilişsel öğretilere ilave olarak karakter ve değerler eğitimi verebilen, çok yönlü ve temel eğitimde tam donanımlı olması beklenen kişilerdir.

Şahinpınar ve arkadaşlarına (2023) göre, çocukluk dönemi çocuğun okula başladığı an dönüm noktası olarak belirlenerek okul öncesi dönem ve okul çağı çocukluk dönemi olarak iki ayrı süreç olarak değerlendirilebileceğini ve okul çağının çocuk eğitiminin diğer bir önemli aşaması olduğunu dile getirmektedir. Ayrıca okula başlayan çocuğun eğitiminde önceden aile kritik rol oynarken okula başladıktan sonra başta öğretmeni ve okul arkadaşları olmak üzere pek çok insanın hayatına dahil olduğunu vurgulamaktadır. Buradan okul ortamının, çocuğun sosyalleşme ve çeşitli toplumsal yaşama dair kural, tutum ve davranışları edinmedeki rolüne dikkat çekilirken, sınıf öğretmenin bu ortamı düzenleyen kişi olduğu vurgulanmaktadır. Bir başka deyişle eğitim ortamının düzenleyicisi ve eğitim sisteminin uygulayıcısı olan öğretmenlerin yetiştirilmeleri ve öğretmenlik becerileri sistemin iyi bir şekilde işleminin anahtarıdır.

Aran ve İnce'nin (2022) de belirttiği üzere, bir ülkedeki eğitim sisteminin başarısı o ülkedeki öğretmenlerin başarısından ve niteliğinden bağımsız değildir. Buradan öğretmen niteliğinin, öğrenme ortamlarını düzenleyenlerce şekillendirildiği ve donanımlı eğitimcilerin iyi yapılandırılmış programlarla başarıya ulaştıkları düşüncesine yeniden ulaşılmaktadır.

Bu düşünceler kapsamında bu araştırmada sınıf öğretmenlerinin, ilköğretim düzeyinde pek çok beceri ve zihinsel aktiviteyi barındıran müzik derslerini veren eğitimciler olmalarından hareket edilmiş, "Sınıf Öğretmeni Adaylarının İlköğretim Müzik Derslerini Yürütebilmelerine Yönelik İhtiyaçlarının Yapılmış Makaleler Üzerinden İncelenmesi" yoluyla yapılmış çalışmalarda ortaya çıkan sonuç ve önerilerdeki ortak noktalar tespit edilmeye çalışılmıştır.

Araştırma sınıf öğretmenliği bölümlerinde okuyan lisans öğrencilerinin eğitim-öğretim sürecinde almış oldukları müzik eğitimi veya müzik öğretimi dersleri kapsamında, meslek yaşamlarında ders içi etkinliklerle ilişkili olarak müzik öğretme konusunda ihtiyaç duyabilecekleri ve eksiklik hissettikleri konuların tespiti amacıyla yönelik yapılmıştır. Ayrıca bu alana yönelik yapılmış doğrudan ya da dolaylı olarak sınıf öğretmenleri ve müzik eğitimi konusunu ele alan makaleler incelenerek müzik derslerine yönelik aldıkları müzik eğitiminin durumu anlaşılmasına çalışılmıştır. Araştırmanın problem cümlesi, "Sınıf öğretmeni adaylarının ilköğretim müzik derslerini yürütebilmelerine yönelik makalelerden elde edilen sonuç ve öneriler nelerdir?" şeklinde belirlenmiş, sınıf öğretmenlerinin müzik eğitimine yönelik çalışmalar, konuya doğrudan veri sağlaması ve sınıf öğretmenlerinin ihtiyaçlarının doğrudan sınıf öğretmeni adaylarının ihtiyaçlarına işaret etmesi açısından çalışma kapsamına alınmıştır. Araştırmada önce, 2007 yılında hem öğretim programlarının yapılandırılmış yaklaşımla yeniden ele alınması hem de Yükseköğretim Kurumunun öğretmen yetiştirme programlarında yaptığı yenilikler çerçevesinde bu programların yansıdığı 2012-2013 öğretim yılından 2023 yılına kadar yazılmış makaleler dikkate alınmış daha sonra bu alana yönelik yazılmış makalelerin azlığı nedeniyle 2009 ve sonrasında yazılmış makaleler araştırma kapsamına dahil edilmiştir. Buradan araştırmanın 2009 yılından sonra yapılan

makalelerden ulaşılabilenlerle sınırlı olduğu söylenebilir. Bu alana yönelik yapılmış tez çalışmaları da mevcut olmakla birlikte bu çalışmada kapsam dışında bırakılmıştır.

Araştırmanın Amacı

Sınıf öğretmeni adaylarının müzik eğitimi açısından iyi yetiştirilmelerinin gerekliliğinin birçok bilim insanı tarafından sıklıkla dile getirilen bir konu olması, sınıf öğretmeni adaylarının müzik eğitimi hakkında düşünceleri, verdikleri önem ve ihtiyaç duydukları konular ile ilgili yapılan çalışmaları inceleyip ortak sorunların ve ağırlıklı olarak değinilen konuların betimlenmeye çalışılması çalışmanın amacını oluşturmaktadır.

Sınıf öğretmeni adayları ve sınıf öğretmenlerinin ilköğretim müzik derslerini gerçekleştirirken yetersiz ve eksik hissettikleri konular ve yaşadıkları sorunları ele alan çalışmalar incelenerek, elde edilen bulgular ve sonuçlarla ortak olan sorunların betimlenmesi ve sonrasında yapılacak benzer içerikli çalışmalara örnek teşkil etmesi açısından bu çalışmanın önemli olduğu düşünülmektedir.

YÖNTEM

Araştırma, betimsel yöntemlere dayalı bir içerik analizi çalışmasıdır. Sınıf öğretmenlerinin müzik eğitimi ve sınıf öğretmenleri tarafından verilen müzik derslerini konu edinmekte olan, bu alana yönelik yapılmış çalışmalar irdelenerek ve içerik analizi yapılarak ortak bulgu ve görüşler tespit edilmeye çalışılmıştır.

Büyüköztürk ve arkadaşlarına (2008) göre; betimsel (descriptive) araştırmalar, verilen bir durumu olabildiğince tam ve dikkatli bir şekilde tanımlar. Eğitim alanındaki araştırmalarda, en yaygın betimsel yöntemin tarama çalışması olduğunu belirtir. Burada; araştırmacılar bireylerin, grupların ya da (bazen) fiziksel ortamların (okul gibi) özelliklerini (yetenekler, tercihler, davranışlar vb) özetler. Eğitim alanındaki betimsel çalışmalara: Çeşitli öğrenci gruplarının başarılarını belirlemek, öğretmenlerin, yöneticilerin ya da danışmanların davranışlarını tanımlamak, ebeveynlerin tutumlarını ve okulun fiziki şartlarını tanımlamak gibi örnekler vermiştir. Olgunun tanımlanması tüm araştırma gayretlerinin başlangıç noktasıdır.

Bunların sonucunda ise betimsel araştırma yönteminde konunun olabildiğince anlaşılır, açıklayıcı ve somutlaştırıcı bir şekilde yürütülmesinin amaç edinildiği düşünülebilir. Bu araştırma kapsamında ele alınan makaleler ise sınıf öğretmenlerinin müzik derslerindeki ihtiyaçlarını ve sorunlarını tespit etmeyi sağlayan örnekler dikkate alınarak araştırmanın çalışma örneklemini oluşturulmuştur.

Araştırmada 2009 yılından itibaren sınıf öğretmenlerini ve müzik eğitimi konu alan makale çalışmalarından, alt problemler, yöntem, sonuç ve öneriler kısımlarının karşılaştırmalı bir içerik analizi ile işlenmesi yoluyla veri toplanmıştır. Toplanan verilerin, araştırmanın bir sonraki aşaması olan ve sınıf

öğretmeni adaylarının görüşlerinin alınıp değerlendirilmesi sürecinde, aydınlatıcı bir görev üstleneceği düşünülmektedir. Bu araştırma yüksek lisans tezinin kaynak tarama aşaması için yapıldığından gerekli etik onaylar teze yönelik olarak Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsünden 23.11.2023 tarihinde ve 14/52 sayılı karar ile alınmıştır.

BULGULAR

Tablo 1. Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Eğitimi ve Öğretimine Yönelik Yapılan Makale Çalışmalarının Yıllara Göre Sıralanması

Yıl	Çalışma Adı	Yazar	Türü
1	2009 İlköğretim Birinci Kademe Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar	İlgım Kılıç	Makale
2	2009 Sınıf Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretimi Dersine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi	M. Kayhan Kurtuldu	Makale
3	2011 Sınıf Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretimi Özyeterlik Düzeylerinin İncelenmesi	Deniz Beste Çevik	Makale
4	2011 Sınıf Öğretmenliğinde Müzik Eğitimi Sürecinin Durumu ve Değerlendirilmesi	Hasan Arapgirlioğlu-Betül Karagöz	Makale
5	2018 Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Öğretimine Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi	Zühal Dinç Altun- Fatma Gül Uzuner	Makale

Yukarıdaki listeye göre sınıf öğretmenlerinin müzik eğitimi ve öğretimine yönelik yazılan makalelere bakıldığında 2009 yılına ait 2, 2011 yılına ait 2 ve 2018 yılına ait 1 çalışmanın olduğu görülmektedir. Bu çalışmaların konu başlıklarında sınıf öğretmenlerinin müzik öğretiminde karşılaştıkları sorunlar, müzik dersine yönelik tutumlar, müzik öğretimine yönelik öz yeterlikleri, müzik eğitimi sürecine ilişkin durum ve müzik öğretimine yönelik görüşleri ele alınmakta, aynı konunun farklı bakış açılarıyla ele alındığı görülmektedir.

Tablo 2. Yapılan Makale Çalışmalarının Yöntemlerine Göre Sıralanması

Yıl	Çalışma Adı	Yazar	Kullanılan Yöntem
1	2009 İlköğretim Birinci Kademe Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar	Ilgım Kılıç	Tarama modeli, betimsel ve anket
2	2009 Sınıf Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretimi Dersine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi	M. Kayhan Kurtuldu	Betimsel, anket ve 5’li likert ölçeği
3	2011 Sınıf Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretimi Özyeterlik Düzeylerinin İncelenmesi	Deniz Beste Çevik	Tarama modeli ve 5’li likert ölçeği
4	2011 Sınıf Öğretmenliğinde Müzik Eğitimi Sürecinin Durumu ve Değerlendirilmesi	Hasan Arapgirlioğlu- Betül Karagöz	Betimsel, anket ve tarama
5	2018 Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Öğretimine Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi	Zühal Dinç Altun- Fatma Gül Uzuner	Nitel araştırma, fenomenolojik araştırma deseni

Yapılan makale çalışmalarının yöntemlerine bakıldığında tamamının nitel araştırma olduğu, tarama modelinin genel olarak tercih edildiği, likert tipi ölçek hazırlanarak anket yoluyla veri toplandığı görülmektedir. Görüş alınmak istendiğinde uygulanan tekniklerin başında anket ve görüşme teknikleri gelmekte, özellikle anketler çok fazla kişiden aynı anda veri toplanmasını sağlayan yapılarıyla araştırmacılara kolaylık sağlamaktadır.

Yapılan çalışmaların müzik öğretim programının içeriğine, sınıf öğretmenlerinin müzik dersine yönelik öz yeterliklerine, lisans döneminde aldıkları müzik eğitiminin yeterliliğine odaklandıkları söylenebilir. Bu durum bir yönüyle sınıf öğretmenlerinin müzik derslerine yönelik yaşadıkları problemlere ve müzik dersleri ile ilgili karşılaşılan güçlüklerle de işaret etmektedir.

Tablo 3. Yapılan Çalışmalardan Elde Edilen Sonuçlara İlişkin Bulgular

Makaleler	Sonuçlar
1 Kılıç, I. (2009) İlköğretim Birinci Kademe Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar	Sınıf öğretmenlerinin, Lisans eğitiminde almış oldukları müzik eğitimi yeterli bulmadıkları, Müzik eğitimi konusunda kendilerini geliştirmeye yönelik sorunlarla karşılaştıkları, İlköğretim I. kademe öğrencilerinin müzik eğitimine yönelik yaklaşımlarında sorunlar olduğu,
2 Kurtuldu, M.K. (2009) Sınıf Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretimi Dersine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi	Öğrencilerin müziğin nasıl öğretilebileceğine ilişkin bilgi aldıkları, müzik eğitiminde kullanılabilecek diğer yöntemler hakkında çok fazla bilgilendirilmedikleri, Müzik öğretimine yönelik farklı yöntemlerin kullanılmasının son derece gerekli olduğu, Öğrencilerin teorik konuları anlamakta fazla zorlanmadıkları ve kendilerini kısmen yeterli buldukları, Ders saati ve uygulamaları yeterli bulan öğrencilerin, öğrenilen konuların öğrenci tarafından uygulanmasının gereğini dile getirdikleri ve Müzik öğretimi dersine ait unsurların meslek hayatına birebir etkisi olduğunu vurguladıkları görülmüştür.
3 Çevik, D. B. (2011) Sınıf Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretimi Özyeterlik Düzeylerinin İncelenmesi	“Müzikte Teorik Bilgiyi Yaşam Becerisine Dönüştürme” ve “Müzikte Bilgi ve Beceriye Kullanmada İstekli Olma ve Kendine Güven Duyma” boyutlarında öğrencilerin özyeterlik puanlarının yüksek çıktığı, Müzikte bilgi birikimine ve uygulama becerisine güven duyma konularında orta düzeyde yeterli buldukları,
4 Arapgirlioğlu, H., Karagöz, B. (2011) Sınıf Öğretmenliğinde Müzik Eğitimi Sürecinin Durumu ve Değerlendirilmesi	Müziksel yetenekleri farklı olan öğrencilerin dersi birlikte alma zorunluluğu, Öğrencilerin ön hazırlıklarının yetersiz oluşu, Fiziki şartların yetersiz oluşu, Orff çalgılarının bulunmaması, Ders saatinin yetersiz oluşu, Sınıf mevcudunun fazla oluşu, Öğrencilerin araç- gereç- donanım eksikliği Dersin uygulamalı kısmının yetersiz oluşu, Sınıf mevcudunun fazla oluşu gibi konular öne çıkmıştır.
5 Dinç Altun, Z., Uzuner, F. G. (2018) Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Öğretimine Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi	Sınıf öğretmenlerinin üniversitede müzik eğitimi aldığı fakat aldıkları eğitimin yeterli olmadığı, Çocuk düzeyine uygun müzik eğitiminin verilmediği, teorik bilgilerin daha ağır bastığı (özellikle nota eğitimi), Uygulamalı müzik eğitimine yer verilmediği ve flüt dışında herhangi bir enstrümanı çalmanın öğretilmediği, Müzik dersi öğretim programının çocuk düzeyine uygun olmayan bilgilerle doldurulduğu, Materyal noktasında eksik olduğu, Öğrenme sürecinde etkileşime uygun olmadığı ve disiplinler arası ilişkilendirme boyutunun zayıf kaldığı, Müzik öğretim programının ilkökul öğrencilerinin ve sınıf öğretmenlerinin beklentilerini karşılayacak nitelikte olmadığı, Müzik dersinin başka derslerin telafisinde kullanıldığı, ders olmaktan ziyade bir öğretim aracı olarak görüldüğü sonuçlarına ulaşıldığı görülmüştür.

Yukarıdaki araştırmalardan çıkan sonuçlar dikkate alındığında, sınıf öğretmeni adaylarına hem lisans düzeyinde verilen eğitim hem de kendilerini yetiştirmek konusundaki çabalarının yeterli olmadığı, müzik öğretimine yönelik yöntemler konusunda verilen bilgilerin teorik düzeyde kaldığı ve uygulamaya dönük çalışmaların az olduğu, bilgi birikimlerinin ve uygulama becerilerinin geliştirilmesinin yerinde olacağı, öğrencilerin müzik dersinin önemini yeterince fark etmedikleri (hazırlıksız gelmeleri ve araç-gereç- donanım eksikliklerinin oluşu nedeniyle), dersin uygulamalı kısmının yetersiz olduğu, fiziki şartların uygun olmaması ve Orff çalgılarının bulunmayışı, disiplinler arası etkileşimin az olduğu, müzik öğretim programının gerek lisans düzeyinde gerekse ilköğretim düzeyindeki öğrencilerin beklentileri karşılamadığı anlaşılmaktadır.

Tablo 4. Yapılan Çalışmalarda Elde Edilen Sonuçlara Dayalı Olarak Geliştirilmiş Öneriler

Makaleler	Öneriler
1 Kılıç, I. (2009) İlköğretim Birinci Kademe Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar	Sınıf öğretmeni adaylarına lisans eğitimlerinde, ilköğretim I. kademe müzik derslerine yönelik olarak verilen derslerin yoğunluğu artırılmalı ve daha çok uygulamaya dönük çalışmalar yapılmalı, Hizmet içerisindeki sınıf öğretmenlerine müzik eğitimi alanındaki yenilik, gelişme ve değişimler konularında bilgilendirme amaçlı hizmet içi eğitim kursları verilmeli, Sınıf öğretmenleri müzik derslerine girdikleri yaş gruplarının özellikleri dikkate alınarak müzik eğitimindeki öğretim yöntemleri konusunda bilgilendirilmeli, Sınıf öğretmenleri, ilköğretim I. kademe 1, 2 ve 3. sınıf öğrencilerinin müzik dersini sevme ve ilgi duymaları konusunda nasıl bir yöntem ve yaklaşım izlenmesi gerektiği konusunda bilgilendirilmesi gerektiği konularında öneriler sunulmuştur.
2 Kurtuldu, M. K. (2009) Sınıf Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretimi Dersine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi	İlköğretim müzik dersi ve bu dersi yürütecek olan sınıf öğretmenliği öğrencilerine verilen müzik öğretimi dersinin planlanması, yürütülmesi ve değerlendirilmesi ilköğretim çağı çocuklarının sosyal ve psikolojik gelişimleri için planlanan hedeflere ulaşmada çok büyük önem taşıdığı vurgulanmıştır.
3 Çevik, D. B. (2011) Sınıf Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretimi Özyeterlik Düzeylerinin İncelenmesi	Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi özyeterliklerinin geliştirilmeleri yönünde uygulamaya dönük hizmet içi eğitim kursları ve seminerler düzenlenmesi, Mezun olan sınıf öğretmenlerinden, müzik öğretimi özyeterliklerini olumlu/olumsuz etkileyen faktörlerin ortaya çıkarılmasına yönelik çalışmalar yapılması, Eğitim Fakültelerinin Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dallarındaki müzik derslerinde, öğretmen adaylarının müziksel bilgi seviyesini artırmanın yanında becerilerinin de yer aldığı, bilgilerini müzik içinde uygulayabilecek ve bunu davranışa dönüştürebilecek donanıma sahip olan öğretmenler yetiştirmeye yönelik programlar geliştirilmesi, Ders saatlerinin artırılarak, dersle ilgili araç ve gereçlerin iyileştirilmesi dile getirilmiştir.
4 Arapgirlioğlu, H., Karagöz, B. (2011) Sınıf Öğretmenliğinde Müzik Eğitimi Sürecinin Durumu ve Değerlendirilmesi	Çağın gereklerine uygun olarak; teknolojiden yararlanabilen, temel müzik kültürü ve birikimine sahip nitelikli sınıf öğretmenleri yetiştirilmesi, Sınıf öğretmenliği bölümlerinde müzik derslerini veren öğretim elemanlarının lisansüstü öğrenimlerine önem verilmeli ve bu programlar geliştirilmeli, alan

	<p>çalışmalarını destekleyici, geliştirici yüksek lisans ve doktora programları açılmalı, Müzik eğitiminin her aşamasında yaşanan sorunlar tespit edilerek, etkili çözümler üretilmeli, Eğitimde daha çok kısa vadeli çözüm önerileri değil uzun vadeli çözümler geliştirilmeli, Fiziki koşullar sağlanmalı, Öğrenci ve öğretmen görüşlerine başvurularak mevcut problemler belirlenmeli ve çözüm önerileri getirilerek uygulamaya geçirilmeli, Verilen eğitim öğrenciye müziksel duyarlılık kazandırmalı, Sanat eğitiminin birey ve toplum için önemi vurgulanmalı biçiminde önerilerde bulunulmaktadır.</p>
5	<p>Dinç Altun, Z., Uzuner, F. G. (2018) Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Öğretimine Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi</p> <p>Sınıf öğretmenlerine hizmet öncesinde ilköğretim düzeyine uygun olabilecek şekilde müzik eğitimi verilmesi, Sınıf öğretmenlerine müzik öğretimine yönelik hizmet içi eğitimler verilmesi Müzik öğretim programı disiplinler arası bütünlük taşıyacak biçimde hazırlanması, Müzik dersi öğretim programı öğrencilerin ihtiyaçlarını ve öğretmenlerin beklentilerini karşılayabilecek nitelikte olması, Sınıf öğretmenliğine alanından gelen uzmanlar tarafından öğretim programı hazırlanması, Sınıf öğretmenlerine müzik dersi için etkileşimli süreçler ve materyaller sağlanması, Her sınıf öğretmeni flüt dışında farklı bir enstrüman çalabilmeleri, Sınıf öğretmenlerine göre ilköğretimde müzik dersine branş öğretmenleri girmesi, Bu alanda gözleme ve uygulamaya dayalı araştırmalar yapıp, hizmet içinde görev yapan öğretmenlerin müzik öğretimi konusunda bilgi ve becerilerini geliştirmeye yönelik kılavuz niteliğinde materyaller hazırlanması önerileri geliştirilmiştir.</p>

Makalelerden çıkan sonuçlara dayalı olarak sunulan öneriler dikkate alındığında; sınıf öğretmeni adaylarına lisans düzeyinde ilköğretim müzik derslerine yönelik olarak verilen derslerin yoğunluğunun artırılması ve daha çok uygulamaya dönük çalışmalar yapılması,

Müzik öğretim yöntemleri konusunda gerek lisans düzeyinde gerekse meslek içinde, uygulamalı hizmet içi eğitimlerin verilmesi, lisans düzeyinde verilen müzik öğretimine yönelik derslerin öğrencilerin becerilerini geliştirmeye ve uygulamaya dönük yapılması, programların geliştirilme çalışmalarının devam etmesi ve materyal hazırlama ve geliştirme konusunda çalışmaların yapılması öneriler olarak sunulmuştur.

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Müzik eğitiminin erken yaşlardan itibaren verilmesi düşüncesi çok eskidir ve müzik eğitiminin erken yaşlarda başlaması genel olarak kabul edilmiş bir görüştür. Bu açıdan sınıf öğretmenlerinin ilköğretim 1, 2, 3, 4. sınıflarda yapacakları etkinliklerde müziği bir araç olarak kullanmaları veya müzik eğitiminin temellerini atabilmeleri için gerekli öğretmen eğitiminin en iyi şekilde gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Bu konuya dikkat çeken çeşitli makalelerin ortak bulguları derlenmeye ve sınıf öğretmenlerinin ihtiyaçları ve sorunları bu yapılmış çalışmalar üzerinden betimlenmeye çalışılmıştır.

Yukarıdaki makale çalışmalarından elde edilen sonuçlar büyük oranda paralellik göstermektedir. Sınıf öğretmenlerinin ve sınıf öğretmeni adaylarının yapılan çalışmalardan ilkökul 1, 2, 3, 4. sınıf düzeyindeki müzik derslerinin içeriğini ve öğretim programında yer alan kazanımları gerçekleştirmek konusunda zorluklar yaşadıkları görülmüştür. Sınıf öğretmeni adaylarının Müzik Öğretimi dersi kapsamında, uygulamalı çalışmalara, enstrüman eğitimine, müzik derslerinde kullanabilecekleri öğretim yöntem ve tekniklerine, müzik derslerini gerçekleştirmelerinde faydalanabilecekleri materyallere ve kendilerini geliştirmelerini sağlamaya yönelik içeriklere ihtiyaçları olduğu anlaşılmaktadır.

Sönmez'in ifadelerinde kazanım; "Öğrencide gözlemeye karar verilen istendik özelliklerin tümü olarak tanımlanabilir. Sözcüğü, mandolin çalmasını bilmeyene, mandolin çalmayı, dört işlemle problem çözmesini bilmeyene dört işlemle problem çözmeyi, ameliyat yapmasını bilmeyene ameliyat yapmayı, korkan birine korkmamayı öğretmekte olduğu gibi. Bireye belli bir bilgiyi, beceriyi, duyguyu, sezgiyi, eğitim yoluyla kazandırmak istenilen ve gözlenebilir özelliklerin tümü kazanımları oluşturabilir" (Sönmez ve Alacapınar 2015). Yine buradan hareketle eğitim ve öğretim sürecinde belirlenen kazanımların gerçekleştirilmesi hedeflenen başarıyı beraberinde getirir. Müzik öğretim programında yer alan müzik öğrenme alanlarına yönelik kazanımlar ise sınıf öğretmenleri adaylarının müzik eğitimi konusunda tam donanımlı yetişmelerinin gerekliliğini beraberinde getirir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde elde edilen veriler ışığında en çok ihtiyaç duyulan temelde verilen müzik eğitiminin kazanımlarında yer alan söyleme-dinleme, müziksel algı ve bilgilenme, müziksel yaratıcılık ve müzik kültürü ile doğrudan ilişkili olduğu gözlemlenmiştir.

Çevik (2019) ses eğitimini, bireylerin anatomik ve fizyolojik yapı özelliklerine uygun olarak, sesini eğitsel veya sanatsal amaçlar doğrultusunda belirli bir teknikle ve müziksel duyarlılıkla doğru, güzel ve etkili kullanabilmesi için gerekli olan davranışların kazandırılması gerekliliğini düşünerek buna uygun planlanması gereken bir süreç olarak açıklamıştır. Konuşma eğitimini de kapsayan bu planlı eğitim süreci, öğrencide geliştirilmesi hedeflenen davranışları önceden belirleyerek sıralamalı ve öğrencilerin diğer özelliklerini de dikkate alarak uygulandığında beklenen hedefleri gerçekleştirme ya da gerçekleştirilememesi konusundaki verileri elde etme ve ölçme-değerlendirme aşamalarını kapsadığını belirtmiştir.

Buna dayanarak; özellikle temel eğitim sürecindeki kritik evrede, müzik yapma, öğrenme ve öğretme konusunda sınıf öğretmenlerinin en kolay ulaşabileceği araç olarak ses düşünülebilir. Bununla beraber sesin doğru ve etkili kullanımının oldukça önemli olduğu anlaşılabılır. Bu konuda şiirler, halk şarkıları, milli marşlarımız veya belirli gün ve haftalarda sıklıkla kullanılan eserlerin, saymacaların, bilmecelerin, tekerlemelerin doğru bir artikülasyon ile müzik derslerine dahil edilmesi

hem sesin kullanımı açısından hem de kazanımlar boyutunda hedeflenen davranışların gerçekleşmesine katkı sağlayabilir.

Günay ve Özdemir'e (2012) göre; eğitim öğretim sürecindeki amacın, bireylerin davranışlarında istendik davranış değişikliklerini en etkili ve verimli bir biçimde meydana getirmek olduğu belirtilmiştir.

Müzik eğitiminde ihtiyaç olarak belirlenmiş bir çok konunun etkili ve verimli öğretimin gerçekleşmesinin önünde bir engel olduğu düşünülebilir. Sınıf öğrenenlerinin lisans döneminde almış oldukları müzik derslerinin geliştirilmesi ve öğrenme alanlarına göre lisans döneminde alınan müzik derslerinin içerik ve süre bakımından iyileştirilmesi, bu engellerin kalkması için önemli bir durum değişikliği olarak düşünülebilir.

Devolli ve Kryeziu (2022) yapmış oldukları bir çalışmada sınıf öğretmenliği, müzik eğitimi ve ilkökul düzeyindeki çocukları konuya farklı bir açıdan dahil ederek, farklı bir çalışma yapmıştır. Buradaki farklılık müzik eğitiminin işlevleri ile ilişkili olarak kapsayıcı eğitim bağlantısıyla müziği öğretimin her alanında ve her derste bir araç olarak önermesiyle ortaya çıkmıştır ve sınıf öğretmenlerinin bu konu ile ilgili görüşlerine başvurulmuştur. Bu araştırmanın öneri kısmında; temel eğitim veren okulların daha çok işitsel görsel müziksel materyaller, müzik aletleri, müzik dolapları gibi konularda düzenlemeler yapılmasını önermiş, öğretmenlerin özel ihtiyacı bulunan öğrencilerde müziği kapsayıcı bir araç olarak kullanabileceği için bu öğretmenlerin müzik konusunda daha iyi eğitilmelerinin gerekliliğini vurgulamaları dikkat çekmiştir.

Barış ve Özata (2009) tarafından yapılan çalışmada, sınıf öğretmeni adayı öğrencilerin lisans döneminde aldıkları müzik eğitimi hakkındaki düşüncelerini; temel müzik bilgileri, seslerini kullanabilme becerileri, okul çalgılarını kullanabilme becerileri, kaynak ve yeterli materyale sahip olma durumları incelenmiş, öğrencilerin çoğunluğunun kendilerini solfej yapabilme konusunda yeterli bulmadıkları, şarkıları öğretebilmek için gerekli olan müzik terimleri ve işaretlerini bilme konusunda yeterli olmadıkları, öğretilen konuya ilişkin şarkılarda bir okul çalgısını derste kullanabilecek yeterliliğe sahip olma konusunda büyük bir çoğunluğunun kısmen ve hiç yeterli olmadıklarını belirttikleri vurgulanmıştır. Öğrencilerin, derslere ve konulara ilişkin yeterli kaynak ve materyale sahip olma konusunda kısmen yeterli oldukları, derslere yönelik şarkı dağarcığına kısmen sahip oldukları bilgisine ulaşılmıştır.

Bu çalışma da diğer çalışmalarla paralel bir şekilde sınıf öğretmeni adaylarının müzik eğitimi konusunda birtakım yetersizliklere dayalı olarak mesleğe atıldıklarında zorluk çekebileceklerini ortaya koymaktadır. Oysa lisans dönemi öğrencilerin mesleki eğitimlerini gerçekleştirdikleri bir dönemdir ve müzik eğitimi açısından da durum farklı değildir.

Bu sorun ve tahmin edilen ihtiyaçlara binaen sınıf öğretmeni adaylarının müzik derslerinin dikkatle yürütülmesinin gerektiğini düşündükleri anlaşılmaktadır. Bu alana hizmet eden müzik

eğitimcilerinin, sınıf öğretmeni adaylarının geliştirilmesi ve mesleğe atılmalarının ardından, müzik derslerini yürütmelerine yardımcı olacak içeriklerle desteklemeye devam etmeleri yararlı olacaktır. Ayrıca mesleki müzik eğitimi veren kurumların müzik eğitimine yönelik sınıf öğretmenlerini ve okulöncesi öğretmenlerini de içine alan çalıştay ve hizmet içi seminerler düzenlemeleri öğretmen eğitimi açısından oldukça önemli fırsatlar sunabilir.

KAYNAKÇA

- Akbulut, E. (2017). *Okul Öncesi Müzik Eğitimi*. (ss. 8). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Aran, Ö.C., İnce, M. (2022) Finlandiya'nın Eğitim Sistemine Genel Bakış. *Gelecek İçin Eğitim Yüksek Performanslı Eğitim Sistemlerinden Öğrendiklerimiz*. (Ss.5) 3.Baskı. Editörler: Özcan Demirel, Özlenen Özdiyar Gedik, Sümeyra Soysal, Nur Akkuş Çakır. Ankara: Pegem Akademi Yayınevi.
- Arapgirlioğlu, H., Karagöz, B. (2011). Sınıf Öğretmenliğinde Müzik Eğitimi Sürecinin Durumu ve Değerlendirilmesi. *Education Sciences*. 6(1), 183-196.
- Barış, D.A., Özata, E. (2009). Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalında Alınan Müzik -Müzik Öğretimi Derslerinin Öğretmenlik Uygulamalarındaki Yansımaları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Yıl 9, Sayı 18, Aralık 2009, 27- 42.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (ss.21). Ankara: Pegem Akademi Yayınevi.
- Çevik, D.B. (2011). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretimi Özyeterlik Düzeylerinin İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Cilt 12, Sayı 1 Nisan 2011. Sayfa 145-168.
- Çevik, S. (2019). *Koro Eğitimi ve Yönetimi*. (ss.53-56). Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.
- Dağlı, E., Çalık, T., (2022). Temel Eğitim ve Sorunları. *Türk Eğitim Sistemi ve Sorunları*. (ss.245). Ankara: Pegem Akademi Yayınevi.
- Devolli, A., Kryziu, S. (2022). Music as an inclusion tool: Can Primary School Teachers Use it Effectively. *Rast Musicology Journal*. 10(3), 345-363. Research Article.
- Dinç Altun, Z., Uzuner, F. G. (2018). Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Öğretimine Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 1416-1432.
- Günay, E., Özdemir, M.A. (2012). *Müzik Öğretimi Teknolojisi ve Materyal Geliştirme*. (ss.45). İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Kılıç, I. (2009). İlköğretim Birinci Kademe Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar. *Inonu University Journal Of The Faculty Of Education* April 2009/ Volume. 10, Issue. 1, pp. 123-137.
- Kurtuldu, M.K. (2009.) Sınıf Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretimi Dersine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi. *İlköğretim Online*. 8(2),510-519, 2009. [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr>
- Modiri, I. G. (2012). *Okul Öncesi Müzik Eğitiminde Genel Yaklaşımlar*. (ss.28). Ankara: ÖzBaran Ofset Matbaacılık.

- Sazak, N., Akgül Barış, D., Öztosun Çaydere, Ö., Sevinç, S. (2014). *İlkokul Müzik Öğretim Programları (1913-2005) Tarihsel Süreç-Program İnceleme-Programlarda Değerler*. (ss.77). Ankara: Öncü Basımevi.
- Sönmez, V., Alacapınar, G., (2015) *Örnekleriyle Eğitimde Program Değerlendirme*. (ss.11). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şahinpınar, D., Koçığılu, E., Demir, F. B., Ulukaya Öteleş, Ü. (2023). *Çocuk Eğitimi. 21.Yüzyılda Alternatif Eğitim Türleri*. (ss.49). Ankara: Pegem Akademi Yayınevi.
- Türkmen, E. F. (2019). *Müzik Eğitiminde Öğretim Yöntemleri*. (ss.90). Ankara: Pegem Akademi Yayınevi.
- Uçan, A. (2018). *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar ve Türkiye'deki Durum*. (ss.11). Ankara: Arkadaş Yayınevi.